

Jeremiás és az Ige

Lekció: Mt. 10.17-34

Textus: Jer. 15.15-21

2008. okt. 10

Gazdagrét

Az Ige emberének belső élete

Egy imádságot olvastunk. Az Ige által elhívott ember imádságát. Annak az embernek a belső szobában elmondott szavait, akit Isten, még születése előtt, ismert, megszentelt, és prófétává rendelt. Amikor megszólította, bejelentette rá az igényét, azt mondta, hogy szádba adom igéimet. Jeremiás pedig elkezdte hirdetni az üzenetet. Eggyé lett Isten szavával, azonosult vele, és továbbadta. Ez a szó azonban ítéletes szó egy istentelen, hazugságokkal teli korban. Múlt alkalommal arról beszéltünk, hogy Jeremiás elrettentő képeket fest a jövőről egy hamis vallásosságban és magabiztosságban élő nép előtt. A próféta romokat és pusztulást lát, miközben a többség, az Úrra hivatkozva, nem hiszi, hogy nemzeti összeomlás következhet. Ugyanakkor nem maradnak semlegesek Jeremiás üzeneteit hallgatva. Fenyegetettnek érzik magukat, ezért megpróbálják az Ige emberét ellehetetleníteni. Először csak kinevetik, majd ellene fordulnak, és terveket szőnek az elvesztésére. Aki ilyeneket mond, annak meg kell halnia!

Ez az a helyzet, amelyben bepillantást nyerünk Jeremiás belső életébe, imaéletébe. Mi az Ige útja a próféta belső emberében? Mi lesz annak következménye, hogy Isten Igéje által elhívta, és Jeremiás a rábízott kemény, fájdalmas üzenetet hűségesen és engedelmesen továbbadta? Hogyan áll Jeremiás megbízója elé ebben a helyzetben? A kérdések mindannyiunk kérdései, akik életünk egy-egy időszakában úgy látjuk, hogy hűségünk, Isten iránti engedelmisségünk nem olyan következményekkel járt, mint vártuk. Mindannyiunké, akik megtapasztaltuk, hogy az Igéhez való ragaszkodásnak ára van. Az imádság két részre osztható: Jeremiás panasza és Isten válasza.

I. Jeremiás panasza

„*Te ismersz, Uram!*” Többféleképpen lehet ezt mondani. Lehet benne bizalom: Uram, te ismersz, és tudod jól, mi történik velem. Ha senki sem ért meg, ha senki sem ismer igazán, te igen. Ugyanakkor szemrehányás is megfogalmazódhat ebben: te ismersz, tudod, mi történik velem, körülöttem, mégsem mentesz meg. A folytatásból inkább ez utóbbira gondolhatunk. „*Gondolj velem, és fogd pártomat, állj bosszút üldözőimen! Ne légy tovább türelmes, mert elfognak engem!*” A próféta bajban van, az életéről van szó. Ha Isten továbbra is türelmes, azaz nem cselekszik, Jeremiás az ellenségei kezére kerül. Micsoda kezdete ez az imádságnak! Te ismersz, majd: emlékezz, fogd pártomat, állj bosszút. Semmi udvariassági formula, semmi „kötelező” hálaadás az imádság elején. Jeremiás belevág, és azt tárja az Úr elé, ami benne van. Valóságos önmagát viszi Isten elé, nem valami „vallásos” ént. Nem úgy beszél, ahogy gondolja, beszélni kell Istennel, hanem úgy beszél, ahogy valójában van. Közvetlen,

tömör, meggyőző ez a beszéd. Mintha nem itt kezdődne a beszélgetésük. És valóban nem itt kezdődött. Jeremiás, az Ige embere, az imádság embere. Létezik egy mások előtt láthatatlan belső élete, amely az Úr jelenlétében, az Úrral való közösségben zajlik. Nem ezzel a bajban elmondott imával kezdődik a kapcsolatuk. Az Úr és Jeremiás számára ez folyamatos, állandó, élő, mindennapos. Ezért Jeremiás nem messziről fut neki az imádságnak, hanem egészen közvetlenül beszél az Úrral. Sőt, egészen bátran szól: „*Tudd meg, érted szenvedek gyalázatot!*”

És ezzel már megérkeztünk a panaszhoz, Jeremiás imádságának fő irányához. Miattad van ez, Uram. A te Igéd tette ezt velem, te tetted ezt velem. Figyeljük meg, hogyan önti ki a próféta a szívét az Úrnak!

„*Ha eljutott hozzám igéd, én élveztem, igéd vidámságot szerzett nekem, és szívbeli örömet...*” Jeremiás megvallja, hogy amikor az Ige érkezett hozzá, azt lelkesedéssel, élvezettel, szívbeli örömmel vette. Az Ige meghallása, Isten megszólító jelenléte örömmel jár. Amikor egyszer csak átéljük, hogy szól az Úr, hogy megszólít engem is, határtalan izgalom és lelkesedés fog el. Lehet, hogy többször hallottad, amint valaki arról számolt be, hogy szólt hozzá az Úr. Nem értetted, hogy miről beszél. Hogyan történik ez? Milyen lehet? Hogyan lehetséges? És egy alkalommal veled is megtörtént. Megtapasztaltad, hogy szól az Úr. És hogy milyen? Édes, élvezetes, örömteli. Ujjongtál, hogy már a tiéd is az, amiről eddig csak másoktól hallottál. Isten szava eljutott hozzád, és onnantól többször is megtörtént ez. Sőt, kerested ezt a szót, az Igét, vágytál rá. Új vággal olvastad a Bibliát, mentél házicsoportba, vagy vettél részt istentiszteleten. Tudtad már, hogy milyen az Úr szava, és kerested, éhezted, szomjaztad. Az Ige, az élő, megszólaló Ige egyre jobban az Úrhoz kötött. Ha így volt, bizonyára nem kevés öröm forrása volt... Az Ige, amikor megszólít, gyakran édes. Ez volt Jeremiás tapasztalata is.

Ugyanakkor ez az édes keserűvé lett. Mert bár Jeremiás, amint az imádságban Isten elé tárja, nem vállalt közösséget az istentelenekkel („*nem ültem vigadozva a tréfálkozók körében*”), Isten mégsem állt mellé. Ő ártatlannak tartja magát, mégis feltámadtak ellene népének tagjai, és az Úr nem tesz semmit. Három élménye, alapérzése van a prófétának.

Magány. „*Magamra maradtam, mert kezded rám nehezedett...*” Az Ige, amit hirdetni kellett, magányossá tette Jeremiást. Elidegenítette a népétől, az ünneplő, bulizó, híreket begyűjtő és továbbadó társaságtól. Jeremiás számára fontosabb volt az Úr szava, az Úr szavára való várakozás, mint a zajos, hamis, elvakult társaság. Ráadásul az Ige, amit hirdetett, ellenséggé tette őt a többiek szemében. Magára maradt. Mit tegyen? Menjen vissza ezek közé az emberek közé, a felületesség, a hamisság, az elvakultság világába? Nem vágyik rá. De közben egyedül van, és még mintha Isten is megfeledezett volna róla. Hiszen élete veszélyben forog, és csak idő kérdése, hogy elfogják.

A másik alapvető érzése a fájdalom, bánat. Jeremiás merész kifejezést használ: „*bánattal töltöttél el*”. Az Ige, amit számba adtál, amit örömmel fogadtam, amely édes volt, mint a méz, bánatot, szomorúságot termelt, keserűvé lett. Ezzel, Uram, te töltöttél be, mert te adtad az Igét, aminek következtében magányos és bánatos lettem. Ez a szomorúság, ez a bánat, olyan, mint a nem szűnő fájdalom, mint a gyógyíthatatlan betegség. Ha Jeremiás azonosult az Igével, akkor az Ige elutasítása, kigúnyolása,

megvetése fájdalmat okoz neki is. Ő törődik a néppel, szólja az Úr akaratát, azok pedig halálra keresik őt, mint veszélyes ellenséget.

A harmadik érzélem a harag, amiből Jeremiás Isten elleni vádja születik: „*Olyan vagy hozzám, mint a csalogó patak, amelyben nincs állandóan víz.*” A kép, amellyel Jeremiás visszaadja érzéseit, nem óvatoskodó. Istenem, megbízhatatlan vagy, mint az időszakosan kiszáradó folyóvizek. Amikor az ember azt hiszi, hogy közel a szomját oltó, életet adó víz, amikor azt gondolja, hogy számíthat rád, azzal kell szembesülnie, hogy te nem vagy ott. Nem vagy megbízható. Annál élesebb Jeremiás kritikája, hogy korábban az Úr adta a próféta szájába ezt a képet: „*Mert kétszeres rosszat cselekedett népem: engem, a folyóvíz forrását, elhagytak, hogy víztartókat vájjanak, repedezett falú víztartókat, amelyek nem tartják a vizet.*” (Jer. 2. 13) Isten azt mondta magáról, ő a folyóvíz forrása, egyedül ő a megbízható. Jeremiás elkeseredett haragjában csalogó pataknak nevezi az Urat.

A próféta kiöntötte szívét az Úrnak. Szabadon, őszintén, keresetlen szavakkal. És mi együttérzünk vele. Akár, mert hasonlókon mentünk keresztül, akár, mint akik (éppen) kívülről szemlélik őt. Igen, ő az Ige embere, örömmel vette az Igét, hűségesen megélte az Igét, engedelmesen hirdette az Igét, miért nem áll hát mellé az Úr? Miért hagyja a magányban, a fájdalomban, a haragban? Miért nincs jó gyümölcse, jutalma ennek a hűségnek és engedelmességnek? Miért ez az Ige útja, végállomása Jeremiás életében? Vajon mit mondhat erre Isten? Mi az ő válasza?

II. A válasz

Önmagában evangélium, hogy az imádságnak itt nincs vége. Hogy azzal folytatódik, hogy az Úr megszólal. Milyen gyakran nem tapasztaljuk ezt! Milyen gyakran nincs válasz az ilyen és ehhez hasonló gondolatokra! Jeremiás választ kap Istentől. És mi? Van válasz, csak nem halljuk meg? Nincs türelmünk megvárni? Vagy nincs, hiszen nem vagyunk próféták, és ez a próféták kiváltsága?

Mi van, ha ezekig a gondolatokig már eljutottam, ha hasonlóan csalogódott vagyok, mert engedelmeskedtem az Úrnak, és magányos, sebzett lettem, és nincs válasz? Szeretném hangsúlyozni újra, hogy Jeremiás az Ige embere, és ezért az imádság embere. A próféta nem itt kezdte a beszélgetést Istennel. Jeremiás az Úrra hangolt ember, akinek nemcsak ilyen gondolatai vannak, mint sokunknak, hanem aki ezeket a gondolatokat élő, őszinte, valóságos imádságban tárja az elé, akivel mindennapos életközösségben van. Jeremiás nem csak kesereg, hanem imádkozik. A válasz, amit az Úrtól kap, amit meghall az Úrtól, ebben a benső, mély és folyamatos, kitartó kapcsolatban születik. Azt hiszem, hogy a mi panaszaink, még ha hasonló érzéseket is élünk meg, a legtöbbször nem egy ilyen kapcsolat beágyazottságában születnek. Ha Jeremiás érzéseivel tudsz azonosulni, még nem biztos, hogy Jeremiás imádságával is egy lettél. Jeremiás imádsága nyitott. Aki ilyen szabadon, őszintén imádkozik, aki ilyen közeli kapcsolatban van az Úrral, annak készen kell lennie az Úrtól érkező bármilyen válasz meghallására.

Isten válasza meglepő, sőt, talán többen úgy érzik, bántó. A panaszszóltárookban ezen a helyen általában az Úr megerősíti, jelenlétéről, hatalmáról biztosítja az imádkozót. Gyakran ígéret hangzik el az Úr szájából. Ebben az esetben azonban Isten

feltételt szab a prófétának. Nem együttérez, nem gyógyítgat, nem vigasztal, nem simogat, sőt, megtérésre szólít fel: „*Ha megtérsz, megengedem, hogy újból szolgálatomba állj.*” Nálad van a labda, Jeremiás. Ez az út, amelyen elindultál, téves. Fordulj meg, és én is megfordítlak, mondja Isten. Fordulj meg, - ez a megtérés képe – és meglátod, hogy ott vagyok. Fordulj meg, és látni fogsz, hogy nem csalóka patak vagyok, aki játszom veled. Ha megfordulsz, megfordítalak, és újból szolgálatomba állhatsz. De így, önmagad körül forogva, az önsajnálatban fuldokolva nem látsz engem. „*Ha értékes dolgokat beszélsz értéktelenek helyett, akkor szószólóm lehetsz.*” – Mire Jeremiás azt válaszolhatta magában: Hát éppen ez nem szeretnék többé lenni! Ebbe fáradtam bele. Igéd megélésébe és hirdetésébe. – De az Úr azt mondja: Jeremiás, számodra nincs más út. Így döntöttem felőled. Már anyaméhben ismertelek, kiválasztottalak és népek prófétájává adtalak. Az enyém vagy, hozzám tartozol. Nincs más élet, ami valóban a te életed, mint az, amire én téged elhívtalak és odaszántalak. Ne az egyensúlyt, ne a harmóniát keresd, nem azt ígértem neked. Természetesen azt is választhatod, hogy nem térsz meg, hogy nem fordulsz vissza hozzám. De az az út nem a tiéd, nem ezért vagy a világban, nem ezt gondoltam el felőled. Szabad vagy, Jeremiás, de nem érdemes neked hozzájuk térni, mert nekik kell tehozzád térni. Szabad vagy nem befogadni az Igét, nem hirdetni, amit én mondok, de ez esetben te térsz ő hozzájuk. Akkor már nem az Ige vezet, nem az Ige formálja életed. Akkor nem azt az életet éled, amire én hívtalak és én választottalak. Térj hát meg!

Jeremiásnak, és mindanyiunknak meg kell látni, ha az életünk Isten Igéjének elhívása alatt zajlik, ha az Igét megéljük, feszültséget hordozunk. Az Ige megélésének, az Ige népével való közösségnek komoly ára van. A tanítványok is úgy érzik, az engedelmisségért jár valami: „*Mi elhagytunk mindent, és követtünk téged, mi lesz hát a jutalmunk?*” (Mt. 19.27) Úgy tűnik, hogy az Ige megélése nem feltétlenül jár együtt a békesség, a harmónia, a megbecsülés, a tisztelet, a könnyű és nyugodt élet iránti vágyunkkal. És amikor emiatt panaszkodunk, az Úr azt mondja, hogy lépünk ki a panaszból, forduljunk vissza az önsajnálatból, és újra kötelezzük el magunkat mellette.

És ezután elhangzik egy ígéret. Nem új ígéret, akkor hallotta ezt Jeremiás, ifjúkorában, amikor Isten elhívta őt: „*Bevehetetlen ércfallá teszek ezzel a néppel szemben. Harcolni fognak ellened, de nem bírnak veled, mert én veled leszek: megsegítlek és megmentelek. ... Megmentelek a gonoszok kezéből, megszabadítalak haragjuktól.*” Ez több, mint ígéret. Ez megújulás, visszatérés, gyógyulás a prófeta számára. Nem visszaemlékezik csupán, hanem újra hallja az Urat, aki megerősíti a régi ígéretet. Az imádságban újra halljuk az Urat. Az imádságban újra átéljük, hogy ő ma is szól, ma is ugyanazt mondja, nem változott. Ez újítja meg Jeremiást, és ezért képes folytatni a prófétai szolgálatot. Erre a szóra van szüksége az Ige emberének újra és újra ahhoz, hogy elhagyva mindent hűségesen kövesse az Urat.

Így szól ma hozzád is Jézus. Feleleveníti az időt, helyet, szót, amellyel elhívott. Magához ív, hozzáfordulásra, megtérésre, hogy megújíthasson. Ezért rendelte az úrvacsorai közösséget, hogy újra és újra ne csak halljuk, hanem testileg is átéljük, hogy az, aki értünk meghalt és feltámadt ma is számít ránk, ma is magához hív bennünket, ma is Igéit adja szánkba, hogy legyünk Igéjének megélői minden körülmények között. ÁMEN!